

Evropski svet

Bruselj, 21. marec 2024

I. UKRAJINA

1. Dve leti po tem, ko je Rusija začela vojno agresijo proti Ukrajini, in deset let po tem, ko je nezakonito priključila Krim in Sevastopol, pri čemer obe dejanji pomenita očitno kršitev obveznosti iz Ustanovne listine ZN in mednarodnega prava, Evropski svet vse bolj neomajno podpira neodvisnost, suverenost in ozemeljsko nedotakljivost Ukrajine znotraj njenih mednarodno priznanih meja. Rusija ne sme prevladati.

Glede na nujnost razmer je Evropska unija odločena, da Ukrajini in njenemu prebivalstvu še naprej zagotavlja vso potrebno politično, finančno, gospodarsko, humanitarno, vojaško in diplomatsko podporo, dokler in kolikor bo treba. Evropski svet poziva zaveznike in partnerje po vsem svetu, naj se pridružijo tem prizadevanjem.

2. Ukrajina pri uveljavljanju svoje neodtujljive pravice do samoobrambe nujno potrebuje sisteme zračne obrambe, strelivo in rakete. V tem odločilnem trenutku bodo Evropska unija in države članice pospešile in okrepile dobavo vse potrebne vojaške pomoči. Evropski svet pozdravlja vse nedavne pobude v zvezi s tem, med drugim pobudo Češke za nujno nabavo streliva za Ukrajino, ki bodo omogočile hitro izpolnitev zaveze EU, da se Ukrajini zagotovi milijon kosov artilerijskega streliva.

3. Evropski svet pozdravlja dvostranske dogovore o varnostnih zavezah, ki jih je z Ukrajino sklenilo več držav članic in partnerjev. Pregledal je napredek v zvezi s prispevkom EU k varnostnim zavezam do Ukrajine, ki bodo Ukrajini pomagale pri obrambi, upiranju poskusom destabilizacije in odvrčanju od prihodnjih dejanj agresije. Evropski svet pozdravlja sprejetje sklepa Sveta o skladu za pomoč Ukrajini, ki zagotavlja nadaljnjo vojaško podporo Ukrajini v okviru evropskega mirovnega instrumenta. Svet poziva, naj se posveti osmemu svežnju podpore za Ukrajino v okviru evropskega mirovnega instrumenta. Pozdravlja tudi okrepljeno zmogljivost misije EU za vojaško pomoč (EUMAM).
4. Evropski svet je pregledal napredek glede naslednjih konkretnih korakov za preusmeritev izrednih prihodkov iz imobiliziranih sredstev Rusije v korist Ukrajini, tudi možnost financiranja vojaške podpore. Svet poziva k napredku pri delu v zvezi z nedavnimi predlogi visokega predstavnika in Komisije.
5. Vojaška podpora in varnostne zaveze EU bodo dane ob doslednem spoštovanju varnostne in obrambne politike nekaterih držav članic ter ob upoštevanju varnostnih in obrambnih interesov vseh držav članic.
6. Evropski svet pozdravlja sprejetje 13. svežnja sankcij. Poziva k nadaljnjim korakom za oslabitev zmožnosti Rusije, da še naprej izvaja vojno agresijo, vključno z zaostrovanjem sankcij. Celovito in učinkovito izvajanje sankcij je ključno. Evropski svet naproša Svet in Komisijo, naj izboljšata izmenjavo informacij, okrepita izvajanje, povečata delovanje EU in držav članic s tretjimi državami ter odpravita vse vrzeli, tako v Uniji kot zunaj nje. To vključuje preprečevanje izogibanja sankcijam prek tretjih držav in zagotavljanje njihovega izvrševanja, tudi kar zadeva hčerinske družbe gospodarskih družb iz EU v tujini. Dostop Rusije do občutljivega blaga in tehnologij, ki se lahko uporabijo na bojišču, mora biti čim bolj omejen, tudi s sprejemanjem ciljnih ukrepov zoper subjekte v tretjih državah, ki omogočajo to izogibanje. Evropski svet poziva visokega predstavnika in Komisijo, naj pripravita nadaljnje sankcije proti Belorusiji, Severni Koreji in Iranu.

7. Evropski svet poziva tretje strani, naj nemudoma prenehajo zagotavljati materialno podporo za vojno agresijo Rusije proti Ukrajini. Izjemno ga skrbijo poročila, da bi lahko Iran balistične rakete in z njimi povezano tehnologijo prenesel v Rusijo, ki bi jih uporabila proti Ukrajini, potem ko je ruskemu režimu dobavil brezpilotne zrakoplove, ki se uporabljajo v neprizanesljivih napadih na civilno prebivalstvo v Ukrajini. Če bi Iran to storil, se je Evropska unija pripravljena odzvati hitro in ob usklajevanju z mednarodnimi partnerji, tudi s sprejetjem novih in pomembnih omejevalnih ukrepov proti Iranu.
8. Evropski svet odločno obsoja nenehne kršitve človekovih pravic, ki jih Rusija izvaja na zasedenih ukrajinskih ozemljih, tudi deportacije otrok. Odločno zavrača nezakonite t. i. „volitve“, ki jih je Rusija organizirala na začasno zasedenih ukrajinskih ozemljih Krim, Sevastopol, Doneck, Lugansk, Zaporožje in Herson, ter teh volitev niti njihovih rezultatov ne bo nikoli priznal.
9. Rusija mora skupaj s svojim vodstvom v celoti odgovarjati za izvajanje vojne agresije proti Ukrajini in druga najhujša kazniva dejanja po mednarodnem pravu, pa tudi za ogromno škodo, ki jo je povzročila s svojo vojno. Evropski svet podpira trenutna prizadevanja, tudi v okviru vodilne skupine, za ustanovitev sodišča za pregon kaznivega dejanja agresije proti Ukrajini, ki bi imelo čim širšo medregionalno podporo in legitimnost, in za vzpostavitev prihodnjega odškodninskega mehanizma.
10. Evropska unija je še naprej zavezana, da bo ob usklajevanju z mednarodnimi partnerji podprla sanacijo, okrevanje in obnovo Ukrajine. Evropski svet pozdravlja nedavno okrepitev svetovalne misije Evropske unije (EUAM) v Ukrajini, ki bo omogočila povečanje podpore za ukrajinske organe kazenskega pregona na osvobojenih in na njih mejnih ozemljih v Ukrajini ter za reforme v okviru procesa njenega pristopa k EU. Evropski svet poziva k nadaljnji podpori za psihološko in psihosocialno rehabilitacijo ter okrepljeni pomoči pri razminiranju.
11. Evropska unija in njene države članice bodo nadaljevale intenzivna prizadevanja za ozaveščanje na globalni ravni, da bi v luči prihodnjega svetovnega mirovnega vrha zagotovile najširšo možno mednarodno podporo celovitemu, pravičnemu in trajnemu miru ter ključnim načelom in ciljem ukrajinske mirovne formule.
12. Evropski svet poudarja strateški pomen varnosti in stabilnosti na območju Črnega morja. Poudarja, da je treba Ukrajini pomagati pri tem, da bo ponovno dobila mesto na tradicionalnih izvoznih trgih, zlasti na Bližnjem vzhodu in v Afriki.

13. Evropska unija bo Republiki Moldaviji še naprej zagotavljala vso ustrezno podporo pri obravnavanju izzivov, s katerimi se sooča zaradi agresije Rusije proti Ukrajini, ter da bi se okrepile odpornost, varnost in stabilnost te države glede na destabilizirajoče dejavnosti Rusije. Evropski svet pozdravlja dvostranske zaveze držav članic, da bodo podprle partnersko misijo Evropske unije (EUPM) v Moldaviji za krepitev odpornosti varnostnega sektorja.
14. Evropska unija bo tudi še naprej podpirala Gruzijo pri krepitvi njene odpornosti in obravnavanju izzivov, s katerimi se sooča zaradi dejanj Rusije, ki spodkopavajo ozemeljsko celovitost Gruzije, in zaradi vojne agresije Rusije proti Ukrajini.

II. VARNOST IN OBRAMBA

15. Evropska unija je zavezana povečanju svoje splošne obrambne pripravljenosti in zmogljivosti, da bi izpolnila svoje potrebe in ambicije v luči vse večjih groženj in varnostnih izzivov. Na podlagi Izjave iz Versaillesa in strateškega kompasa je zavezana zmanjšanju svojih strateških odvisnosti in povečevanju svojih sposobnosti. Po vsej Uniji bi bilo treba ustrezno okrepiti tehnološko in industrijsko bazo evropske obrambe. Za povečanje obrambne pripravljenosti in krepitev suverenosti Unije bodo potrebna dodatna prizadevanja v skladu s pristojnostmi držav članic, da bi:
 - a) izpolnili skupno zavezo za znatno povečanje obrambnih izdatkov ter skupaj bolje in pospešeno vlagali;
 - b) izboljšali dostop evropske obrambne industrije do javnega in zasebnega financiranja. V zvezi s tem Evropski svet poziva Svet in Komisijo, naj preučita vse možnosti za mobilizacijo finančnih sredstev in mu o tem poročata do junija. Poleg tega naj Evropska investicijska banka prilagodi svojo posojilno politiko za obrambno industrijo in trenutno opredelitev blaga z dvojno rabo, hkrati pa ohrani svojo sposobnost financiranja;
 - c) zagotovili spodbude za razvoj in skupno javno naročanje, da bi odpravili vrzeli v kritičnih zmogljivostih EU, zlasti glede strateških spodbujevalcev, ter popolnoma izkoristili sinergije med nacionalnimi in evropskimi procesi načrtovanja obrambe;

- d) okrepili sodelovalne/skupne naložbe v obrambo vse od faze raziskav in razvoja do faze načrtovanja, industrializacije in skupnega javnega naročanja ter izboljšali predvidljivost, npr. z večletnimi fiksnimi pogodbami;
 - e) povečali odpornost evropske obrambne industrije, njeno prožnost in sposobnost za razvoj in proizvodnjo inovativnih obrambnih proizvodov, povečanje njihove interoperabilnosti in medsebojne zamenljivosti ter zagotavljanje njihove razpoložljivosti državam članicam;
 - f) zagotovili spodbude za nadaljnje povezovanje evropskega obrambnega trga v vsej Uniji z olajšanjem dostopa do obrambnih dobavnih verig, zlasti za MSP in podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo, ter z zmanjšanjem birokracije;
 - g) izboljšali hitro odzivanje in pravočasno prepoznavanje ozkih grl v dobavnih verigah za obrambni trg ter zagotovili, da predpisi EU ne bodo ovirali razvoja evropske obrambne industrije;
 - h) podpirali pobude za nadaljnje vlaganje v kvalificirano delovno silo, da bi ublažili splošno razširjeno pomanjkanje delovne sile in spretnosti v obrambni industriji.
16. Evropski svet poziva Svet, visokega predstavnika in Komisijo, naj hitro napredujejo pri delu v zvezi s skupnim sporočilom o strategiji za evropsko obrambno industrijo (EDIS). Poleg tega poziva Svet k takojšnjemu napredku pri delu v zvezi s spremljajočim predlogom za program za evropsko obrambno industrijo (EDIP).
17. Izvajanje strateškega kompasa ostaja ključni element za povečanje obrambne pripravljenosti Evrope in bi ga bilo treba pospešiti. V tem smislu so zlasti pomembni zmogljivost EU za hitro napotitev, vojaška mobilnost, taktične vaje, krepitev varnosti v vesolju, boj proti kibernetским in hibridnim grožnjam ter obravnava tujega manipuliranja z informacijami in vmešavanja.
18. Močnejša in zmogljivejša Evropska unija na področju varnosti in obrambe bo pozitivno prispevala k svetovni in čezatlantski varnosti ter dopolnjevala Nato, ki ostaja temelj kolektivne obrambe svojih članic.
19. To ne posega v posebno naravo varnostne in obrambne politike nekaterih držav članic ter upošteva varnostne in obrambne interese vseh držav članic.

III. BLIŽNJI VZHOD

20. Evropski svet je razpravljal o najnovejšem dogajanju na Bližnjem vzhodu. Zgrožen je zaradi nezaslišanega števila civilnih smrtnih žrtev in kritičnih humanitarnih razmer. Evropski svet poziva k takojšnjemu humanitarnemu premoru, ki bi privedel do trajne prekinitve ognja, brezpogojne izpustitve vseh talcev in zagotavljanja humanitarne pomoči.
21. Evropski svet opozarja na svoje prejšnje sklepe, v katerih je najostreje obsodil Hamas zaradi njegovih brutalnih in neselektivnih terorističnih napadov v Izraelu 7. oktobra 2023, priznal pravico Izraela do obrambe v skladu z mednarodnim pravom in mednarodnim humanitarnim pravom ter pozval k takojšnji in brezpogojni izpustitvi vseh talcev. Njihova varnost in dobro počutje sta zelo zaskrbljujoča. Hamas in druge oborožene skupine morajo takoj omogočiti humanitarni dostop do vseh preostalih talcev. Evropski svet poziva Svet, naj pospeši delo v zvezi s sprejetjem dodatnih ustreznih ciljno usmerjenih omejevalnih ukrepov proti Hamasu.
22. Evropski svet je močno zaskrbljen zaradi katastrofalnih humanitarnih razmer v Gazi in njihovih nesorazmernih posledic za civilno prebivalstvo, zlasti otroke, pa tudi zaradi neposredne nevarnosti lakote, ker ni omogočena zadostna dostava pomoči v Gazo. Celovit, hiter, varen in neoviran humanitarni dostop v Gazo in po njenem celotnem območju preko vseh poti je bistvenega pomena, da se civilnemu prebivalstvu zagotovijo življenjsko pomembna pomoč in osnovne storitve v velikem obsegu. Evropski svet pozdravlja pobudo Amalthea, s katero se odpira pomorska pot za nujno pomoč s Cipra v Gazo, ki dopolnjuje kopenske poti, ki so še naprej glavni način za dostavo potrebnih količin. Potrebne so še dodatne kopenske poti in prehodi.
23. Sprejeti bi bilo treba takojšnje ukrepe, da bi preprečili vsakršno nadaljnje razseljevanje prebivalstva in mu zagotovili varno zatočišče ter s tem stalno zaščito civilistov. Evropski svet odločno poziva izraelsko vlado, naj ne izvede kopenske operacije v Rafi, saj bi ta poslabšala že tako katastrofalne humanitarne razmere ter preprečila nujno potrebno zagotavljanje osnovnih storitev in humanitarne pomoči. Več kot milijon Palestincev tam trenutno išče varnost pred spopadi in dostop do humanitarne pomoči.

24. Vse strani morajo spoštovati mednarodno pravo, vključno z mednarodnim humanitarnim pravom in mednarodnim pravom človekovih pravic. Evropski svet poudarja pomen spoštovanja in izvajanja sklepa Meddržavnega sodišča z dne 26. januarja 2024, ki je pravno zavezujoč. Kršitve mednarodnega humanitarnega prava je treba temeljito in neodvisno preiskati ter zagotoviti odgovornost. Evropski svet se je z veliko zaskrbljenostjo seznanil s poročili posebne predstavnice ZN Pramile Patten ter je zgrožen nad spolnim nasiljem med napadi 7. oktobra. Evropska unija podpira neodvisne preiskave vseh obtožb o spolnem nasilju ter pri tem opozarja tudi na poročila posebne poročevalke ZN Reem Alsalem.
25. Evropski svet poudarja, da so storitve, ki jih UNRWA zagotavlja v Gazi in po vsej regiji, bistvenega pomena. Evropski svet je seznanjen z nedavnimi ukrepi EU in finančno podporo. Pozdravlja dejstvo, da so ZN na podlagi resnih obtožb zoper 12 uslužbencev UNRWA o njihovem domnevnem sodelovanju v terorističnih napadih 7. oktobra hitro sprožili notranjo preiskavo in zunanji pregled. Z zanimanjem pričakuje rezultate preiskave in nadaljnje odločne ukrepe ZN za zagotovitev odgovornosti ter okrepitev nadzora in spremljanja.
26. Evropski svet poziva k takojšnjemu prenehanju nasilja na Zahodnem bregu in v Vzhodnem Jeruzalemu ter k zagotovitvi varnega dostopa do svetih krajev. Evropski svet odločno obsoja nasilje ekstremističnih naseljencev. Storilci morajo odgovarjati za svoja dejanja. Evropski svet poziva Svet, naj pospeši delo v zvezi s sprejetjem ustreznih ciljno usmerjenih omejevalnih ukrepov. Evropski svet obsoja odločitve izraelske vlade o nadaljnjem širjenju nezakonitih naselbin na zasedenem Zahodnem bregu. Odločno poziva Izrael, naj te odločitve prekliče.
27. Evropska unija bo še naprej intenzivno sodelovala z regionalnimi in mednarodnimi partnerji, da bi preprečila nadaljnje zaostrovanje razmer v regiji, zlasti v Libanonu in Rdečem morju. Evropski svet vse akterje, predvsem Iran, poziva, naj se vzdržijo dejanj, ki bi zaostрила razmere. Pozdravlja začetek operacije EU ASPIDES za zaščito svobode plovbe in varnosti pomorščakov v Rdečem morju, Adenskem zalivu in širši regiji.

28. Evropska unija ostaja trdno zavezana trajnemu in vzdržnemu miru, ki bo temeljil na rešitvi dveh držav. Palestinci in Izraelci imajo enako pravico do varnega, dostojanstvenega in mirnega življenja. Evropski svet vse strani poziva, naj se vzdržijo dejanj, ki ogrožajo načelo rešitve dveh držav in sposobnost preživetja prihodnje palestinske države. Opozarja, da imata lahko misiji v okviru SVOP – policijska misija Evropske unije za Palestinska ozemlja (EUPOL COPPS) in misija pomoči Evropske unije za mejni prehod Rafa (EUBAM Rafah) – na podlagi tega načela pomembno vlogo pri podpiranju prihodnje palestinske države. Evropska unija je pripravljena sodelovati z Izraelom, Palestinsko upravo ter regionalnimi in mednarodnimi stranmi, da bi prispevala k oživitvi političnega procesa, tudi prek pobude Prizadevanja za dan miru in mirovne konference, ki jo je treba sklicati čim prej, ter Palestinsko upravo podpreti pri izvajanju potrebnih reform. Evropska unija je pripravljena podpreti usklajena mednarodna prizadevanja za obnovo Gaze.

IV. ŠIRITEV IN REFORME

29. Evropski svet se je ob sklicevanju na Izjavo iz Granade seznanil s pripravami na širitev in notranje reforme ter opozoril, da je treba delo na obeh področjih nadaljevati vzporedno, da bi zagotovili, da bodo ob pristopu pripravljene tako prihodnje države članice kot EU. Evropski svet bo notranje reforme obravnaval na enem od naslednjih zasedanj, da bi do poletja 2024 sprejel sklepe o časovnem načrtu prihodnjega dela.
30. Evropski svet se je na podlagi priporočila Komisije z dne 12. marca 2024 odločil začeti pristopna pogajanja z Bosno in Hercegovino. Evropski svet poziva Komisijo, naj pripravi pogajalski okvir, da bi ga Svet sprejel, ko bodo izvedeni vsi ustrezni koraki iz priporočila Komisije z dne 12. oktobra 2022.

31. Evropski svet pozdravlja napredek Ukrajine in Republike Moldavije pri izvajanju potrebnih reform na njuni poti v EU. Evropski svet po predložitvi osnutkov pogajalskih okvirov za Ukrajino in Republiko Moldavijo poziva Svet, naj ju hitro sprejme in nato brez odlašanja nadaljuje delo.
32. Evropski svet je seznanjen s tekočimi prizadevanji Gruzije in jo spodbuja, naj doseže napredek v zvezi s preostalimi prednostnimi reformami.

(...)

VI. MIGRACIJE

39. Evropski svet je po objavi sporočila Komisije pregledal trenutno stanje na področju migracij in ponovno potrdil zavezo EU, da si bo še naprej prizadevala za celovit pristop k migracijam, kot je bil dogovorjen v sklepih iz decembra 2023. Evropski svet ugotavlja, da več kot 90 % neregularnih migrantov vstopi v EU s pomočjo tihotapcev, zato podpira odločenost Komisije, da bo okrepila vsa orodja, ki jih ima EU na voljo za učinkovit boj proti trgovini z ljudmi in njihovem tihotapljenju, ob hkratni vzpostavitvi svetovnega zavezništva v odziv na ta svetovni izziv.

(...)

VIII. PRIPRAVLJENOST IN ODZIVANJE NA KRIZE

43. Evropski svet poudarja, da je treba v kontekstu spreminjajočih se groženj nujno zagotoviti boljšo in usklajeno vojaško in civilno pripravljenost ter strateško krizno upravljanje. Svet poziva, naj nadaljuje delo, Komisijo pa, naj skupaj z visokim predstavnikom predlaga ukrepe za okrepitev pripravljenosti in odzivanja na krize na ravni EU v okviru pristopa, ki zajema vse nevarnosti in celotno družbo, ob upoštevanju odgovornosti in pristojnosti držav članic, da bi oblikovali prihodnjo strategijo pripravljenosti.

IX. EVROPSKI SEMESTER

44. Evropski svet potrjuje prednostne naloge politike iz letnega pregleda trajnostne rasti in poziva države članice, naj jih upoštevajo. Potrjuje tudi osnutek priporočila Sveta o ekonomski politiki euroobmočja.